

Numerul 24.

Oradea-mare 15/27 iunie 1897.

Anul XXXIII.

Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

O di la țară!

Amicei mele N. D.

(Fine.)

BCU Cluj / Centra

Șoși mănâncă și beau cu veselie, inclinând în sănătatea stăpânei casii, în sănătatea întregii familii. În reușita recoltei bune și în reușita bună a fânului cosit astăzi, veselie generală.

Oaspeții sosiți din orașe privesc cu mirare la veselia aceasta naturală, neprefăcută, fără iscădituri poleite de cultură și salon, ci venită din inimi sincere, ținută în marginele buneii cuviințe numai de imbolțul inimii, înăscut rasei române.

Sculându-se de la masă, se strâng iute mesele, și la sunetele muzicii primitive de la sat se incinge un joc infocat, — căci în restimp ce ședeau clăcanii la masă, s'au adunat fete și neveste sprintene.

Cepurile sar de la poloboacele cu bere, și paharele steclesc în zarea luminilor aprinse, rivalisând cu lucitul lunei ce privește melancholic eșind după un nou raș. S'au jucat hora, sau cum ție pe aici, „moldoveneasca” arcanul, sërba condusă de un bătrân gârbovit, dar maestru în conducerea jocurilor vechi, — căci aice au început a se asimilă și a luă jocurile străinilor, ce 'ncunșiuă și ne storc resuflarea, mai ales slavismul,

protejat orbeșce de regim, în dauna noastră și chiar a Austriei întregi.

Afirmău cu toții, că cu dor așteaptă ziua în care în tot anul se face clacă aici, ca să mai joace jocurile străbune, că de altfel rar unde se mai usează, dar nicăiri așa regulat și exact ca aice, sub ochii și dorința stăpânei casii, la care caută cu iubire și devotament. Insuflețirea e mare, mulți din tinerii de la oraș, care sânt de față, în care n'au perit simțul iubirii de neam, în influența curentului strein, sar și se incing în horă.

VILHELMINA REGINA HOLANDIEI.

Un bătrân cam calculat dintre oaspeți, întrebă pe doamna casei, ori de astfel de clacă imbinată cu ospet atât de opulent cum îl vede el aici, are vr'un rezultat material favorabil? „Nu pot ție cu acurățea, că da, respunde ea, ci are rezultate morale necumpănite cu bani, după cum vedeți, cu toții așteaptă tot anul aceasta di de veselie ce le-o procur eu și apoi trăcesc în mijlocul poporului meu iubit, din care fac și eu o părțica, care me stimează și care ține foarte mult la mine, trebuie odată să le dau și eu o ocașie de a petrece, o convenire veselă în casa mea, un fel de serată imbinată cu ocupare folositoare economului; de costat coastă mai mult decât lucrează, dar îmi ating scopul, și eu încă află o plăcere în mijlocul și bucuria lor.”

Eră deja târziu după miezul

noptii, când cu toții s'au despărțit, ducând cu ei mulțămită și ce e mai mult, iubire, inimă către stăpâna casei și întreaga ei familie, care cu atâta dibăcie știe a-i ospăta și vorbi, cucerindu-le inima.

Ce femeie fericită! Imi gândii eu, privindu-o, cu câtă bunătate și demnitate știu a le mulțami și a le ură noapte bună la toți.

E liniște absolută; ea, după ce a dat înc'odată roată peste tot, incredințându-se că i s'au executat toate ordinele și toate sunt în rânduiala cuvenită, se retrage în odaia ei.

Eu stam încă odată, recapitulând toate ce mi s'au oferit, să văd și să admir activitatea rară a unei femei atât de fericite, cu minte ageră, dispozițiuni eminente, lucrațivă și care trăește în condițiuni atât de favorabile.

Stând sub astfel de reflexiuni, se născu dorul să caut sufletul acestei femei, ca să sorb și eu din mulțumirea ce trebuie că o resimte ea acuma, după o activitate atât de satisfăcătoare. Străbat cu privirea în odaia ei, și ce văd? O odaie simplă, cu icoane sfinte și vr'o câteva icoane de familii, încolo tot mobilarul industrie de casă. Întru un corn al odăii o mescuță ca un fel de altar, plină de tot felul de obiecte: fragmente de îmbrăcăminte bărbătești, cărți, notițe, bilete, epistole, manuscripte, mânuși, condeie, creioane, toate aranjate cu deosebită luare de seamă, ca lucruri scumpe și de o mână iubitoare. La aceasta mescuță, pe care magie se respândia rațele unei luminări ce ardea în odaie, ședea ea căutând la o iconiță ce o ținea în mână. Ea și totuș nu-i ea! căci nu mai e acea damă impunătoare, veselă, mulțămită, cu ochii ei vioi și ageri, aice sta cu totul alta.

Fața e transformată cu totul, durere amară profundă i-a schimbat expresiunea total, nu mai e impunătoare, nu mai e ochiul ager, ci debilă, supusă de tot durerii sufletești ce o consumă. Ochii melancoliei apar și mai mari cu roatele vinete ce-i încungiură, și care dau dovadă de suferințele ei interne, sunt atințiți cu nespuse dragoste și resignare pe portretul ce-l ține în mână, privindu-l lung, induioșat, vărsând lacrimi ferbinți, de udat ce este, nici nu se poate distinge apriat ce represintă. Adese suspină adânc, fiindu-se convulsiv de inimă, par că îi e teamă, că sbuciumările inimei ei de durere să nu-i străbată pieptul. Lung, lung! privi așa perdută, în durerea ei tăcută, cu incul secă izvorul binefăcător al lacrimilor, apoi cu o privire de nespuse durere caută pe o icoană sfântă, ce eră aședată asupra altarului ei, ce represintă sf. treime și întrebă c'un ton rugător: — De ce, de ce? a trebuit să piară năluca fericirii mele?! de ce ai voit tu Doamne, să iei de la mine o parte ce-mi formă întregitatea ființei mele, și s'o alungi în noaptea neagră a ignoranții, în groapa adâncă a necunoștinței?!

Privi lung, întrebător, cu expresiune dureroasă, care și pe mine me făcu să plâng de compătimire. Întru un timp își lăsă capul rădemat pe mână, suspinând lung și dureros.

Așa cum sta acuma, consumată de durerea ei adâncă în tăcerea mormentală, luminată de licărirea luminei ce eră spre sfârșite, eră o grămadă de nefericire omenească, concentrată toată în acest punct, în peptul acestei femei atât de simțitoare.

La șgomotul unei mușce, care cu sbērănitul eise repeși în sbor spre flacăra luminării, unde își găsi moartea, se deșteptă din marea ei durere, în care se

confundase și privind în giur de sine, puse iar mâna pe iconiță, o șterse de lacrimi, o privi iarăș lung, dușios, apoi își șterse fruntea asudată de durere și cu un lung suspin resignător, își puse mâna pe inimă, șoptind resolută:

— Ce fac eu, au nu aternă liniștea fericirii lui eterne de la suferințele mele?! — Și sărutând imaginea acelei iconițe, cu iubire nespuse, o puse iarăș lângă celelalte reminiscenți scumpe ce erau aici concentrate. Părea că convingerea ce o exprimase, îi redă putere nouă, a suportă lupta cu viața, și a o suportă aparând lumii ca o femeie fericită.

Eu am mântuit-o cu somnul de astă-noapte, căci ce am vădut în decursul acestei zile, năvăliau prea puternic în sufletul meu, încât să fi putut dormi.

O panoramă rară, o viață patriarhală, o activitate exemplară în condițiuni de traiu atât de favorabil, însușiri și aparență eminentă și totuș alata miserie, atata durere și nefericire sufletească.

Lumina clară, intensivă și umbră atât de neagră! Pe nevădute imi veni în minte o expresiune a lui Schopenhauer, care țiece:

„Dacă ar fi posibil măcar aproximativ, să ne prezentăm toată suma de nevoi, dureri, suferinți și neajunsuri amare de tot soiul, pe care soarele în cursul seu, le luminează: apoi am fi constrinși să concedem, că mai bine ar fi când el pe pământ ca și în lună n'ar fi putut produce fenomenul vieții, ci aci ca și acolo s'ar află suprafață cristalizată.

Se poate viața noastră înțelege ca o episodă conturbătoare în liniștea nimicului fericit.

În tot cazul vor recunoașce chiar și aceia, cărora le-a mers suportabil în ea, cu cât au trăit mai mult, cu atât mai mult s'au convins, că în totalitate e, a dusap pointment ney, a chea't, caracteristică mistificare, să nu ție chiar înșelăciune și flecărie“.

Exprimare, pe care eu de altă dată nu am putut-o înțelege în adâncimea adevărului profund, cum o înțelege acuma.

MARIOARA Z. PETRESCU.

R u g a.

*O Doamne, ziditor
De cer, pământ și apr,
Fă, chipul ce-l ador
Să-mi vie aproape.*

*Stăpân de ești ursit
Și gândului și vrierii,
Tu pune-mi un sfârșit
Nemângăerii.*

*Și de-i fără hotar
Și dragostea-ți și mila,
Ascultă ruga-mi dar
Și dă-mi copilă.*

*Iar de-i porunca tu
Pe rezniția 'ntreagă,
Fă 'n veci să fie-a mea,
Și reznie dragă!*

GEORGE MURNU.

P a r m e n o.

Comedie în 5 acte de *Publius Terentius Africanus*.

(Urmare.)

Scena V.

CHREMES, PITIAS.

CHREMES.

Hai, tralala, chiu, vivat! Frumos, pe legea mea!
Credeam, că-s treaz și nite! La han-tatar! D'abiă
Am dat de aer proaspăt și iată-me că-s turtă!
Ce naiba? Calea 'ncolo mi se părea mai scurtă —
Picioarele, se vede —

PITIAS.

Ei, Chremes!

CHREMES.

Puiu de lup!

Bre, cât ești de drăguță! Hai vino, să te pup.
Acum ești mai frumoasă decât mai înainte.

PITIAS.

Și tu mai vesel ---

CHREMES.

Toțmai. Sânt deșu, dar ține minte:

Când ești fiamând, iubito, n'ai gust de sărutat —
Sosit-a de mult Tais?

PITIAS.

De mult? Dar a plecat?

CHREMES.

Ehei, de când! D'un secol. A fost, să veți, o ceartă.

PITIAS.

O ceartă?

CHREMES.

Ne sărirăm în păr, cât Doamne iartă!

PITIAS.

Când a plecat stăpâna, n'a șis ca s'o urmezi?

CHREMES.

Nici vorbă!

PITIAS.

Nu?

CHREMES.

Adecă mi-a dat un semn — să veți,

Cu ochiul —

PITIAS.

Ei, și-atâta n'a fost d'ajuns?

CHREMES.

Ei, las-o!

N'aș fi 'nțeleș nici mâne, ce semn a fost, dar Trasso,
Cuminte om! de-odată imi dete explicări:
Mi-a pus în gât o mână și m'a 'mbrâncit pe scări.
Cuminte om!

PITIAS.

Dar iată și Tais.

CHREMES.

E mirare,

Cum a remas ca 'n urmă. Tot am vinit eu tare!

Scena VI.

Cei de înainte, TAIS.

TAIS.

Credeam, că o să 'ntimpin aici pe căpitanul,
Venind, ca să me iae cu sila. De-ar veni!
Să vie să-mi atingă un deget, și va fi
La cale pus, turbatul, cum n'a mai fost! —

Ascultă!

Proștia lui o sufer — și-a lui prostie-i multă —
De-atât' amar de vreme i-o sufer, și nu-i spuiu.
Dar ați, că-i la adecă, s'erman de mama lui.

CHREMES.

Te-aștept acasă, Tais, de-un cias.

TAIS.

Aveam cu tine

O vorbă, Chremes. Vrajba de ați, să șcii, că vine
Din partea ta, și toate din tine cale-și au.
Pe soră-ta s'ermana, voind să țî-o redau,
Eu trebuie să sufăr ocări și câte toate.

CHREMES.

Pe soră-mea? Dar unde-i?

TAIS.

Aici la noi.

CHREMES.

Se poate?

TAIS.

Crescută, cum e vrednic să fie — ai să veți.
De creșcerea ei bună să nu te minunezi!

CHREMES.

Ce spui?

TAIS.

Tot adevărul. Țî-o dau în bună pace,
Și nu cer s'o răscumperi.

CHREMES.

Cuvântul teu me face

Nebun de tot! Nu, Tais, eu vreu să-ți răsplătesc,
Să-ți dau ce e cu dreptul.

TAIS.

Dar eu te sfătuesc

Să bagi de seamă bine, să n'o perți înainte
De ce-ai găsit-o. Uite, să-ți spuiu în trei cuvinte:
Mi-a dat-o mie Trasso, ca dar. El vine-acum
S'o ceară, cu puterea. De sigur e pe drum.

(Cătră Pitias.)

Mergi, cată documentul de naștere și-l adă!

CHREMES (speriat.)

Ah, iată-l, Tais!

PITIAS.

Unde-i?

TAIS.

În serin.

CHREMES.

E colo 'n stradă.

Ah, maică ce de oameni armați. Să nu dăm dos?

TAIS.

Fricos, ce ești, iubite!

CHREMES.

Haid, fugi de-aici! fricos!

Din câți trăesc în lume, nu-i nimeni mai de seamă
Ca mine. Am tăria —

TAIS.

Ađi trebuie!

CHREMES.

Mi-e teamă

Mai mult, iubito Tais, de cele ce gândești
De mine —

TAIS.

Numai una să-ți spui. Aici tu ești
Străin, dar omul ăsta e mai străin! El n'are
Nici rude, nici prietini, și-i prostul cel mai mare
Din câți sânt proști.

CHREMES.

Știu asta. Dar e mai prost
A nu fugi de reul de care poți să fugi.
Aș vré mai bine pacea; să nu cătăm la ceartă.
O pace umilită mai lesne ți se iartă
Decât o răsbunare pe-un om neputincios —
Haid, inte, Tais, intră și 'nchide pe din dos,
Să nu ne între 'n casă. Eu plec în fuga mare
Să chem vr'o câțiva oameni; la cas de apărare
S'avem și noi pe-ai noștri.

TAIS.

De ce să pleci? Remăi.

CHREMES.

E bine.

TAIS.

Nu e bine. Tu trebuie înteu
Să știi ce om e Trasso.

CHREMES.

Dar viu în trei minute.

TAIS.

Remăi! S'aduci tu oameni? La ce să te ajute?
Îi spui curat: „Pamfila mi-e soră!” Hotărît;
Și-arată-i documentul de naștere și-atât.

PITIAS.

Aici e!

TAIS (dând hârtia lui Chremes.)

Dacă vine cu reul, să te bată,
Sântem aici noi marturi, și dă-l în judecată.
Pricepi, dar fii cu suflet, vorbește-i cu 'nșeles.
Ridică-ți dar mantaua!

(aparte.) Pe cine mi-am ales

Protector, are bietul el însuș trebuință
De mine.

CHREMES.

Bine, Tais. De-ar fi numai puțință.

Scena VI.

Cei de sus, TRASO, GNATO, sclavi armați.

TRASO.

Ce, eu să sufer Gnato, potopul de insulte?
Nu sufer nici puțin, necum atât de multe.
Mai bine mort! Syrisus, Donax și celalalt,
Simalto — dați năvală! Băeți, acum asalt
Înteu de toate casei!

GNATO.

Perfect!

TRASO.

Să scoatem fata.

GNATO.

Frumos și bravo!

TRASO.

Tais primcască-și ađi răsplata.

GNATO.

Sublim!

TRASO.

Copii, pe Tais s'o bateți! Eu ve ție!
Donax, tu stai la mijloc cu steagul, fii voinic —
Dar aripa cea dreaptă, Syrisus, s'o aperi bine;
Simalto, tu la stânga. Și ceilalți la mine!
Dar Sânga, căpitanul, pe unde-i? Unde sânt
Lichelele? De frică toți intră în pământ.

SANGA.

Aici sântem.

TRASO.

La dracul! Voești s'apuc nuiava?
La ce-ai adns cu tine buretele? Licheua,
În loc să aibă spadă și scut, așa ca noi,
Voește c'un burete să meargă la rășboiu!

SANGA.

Fiind că știu ce aprig ești tu la bătălie
Și-ai tei cât de rășboinici la vremi de vitejie,
În lupta asta mare așa vreu bunii ție
Să curgă sânge, Traso, de-aceea-mi adusei
Buretele, cu densusl să svânt de e vr'o rană.

(Va urmă.)

GEORGE COȘBUC.

Cântec.

Acum măicuță, eu me duc,
Me duc pe căi departe;
Acum măicuță, eu me duc,
De dorul teu eu me usuc,
Că soartea ne desparte!

Eu sânt chemat viteaz să fiu,
Măicuța mea cea bună;
Eu sânt chemat viteaz să fiu —
Pe tine-ađi — mâne în sicriu
Măicuță să te pună!

De-ai țile ca să mai trăești,
Măicuță, nu te frânge;
De-ai țile ca să mai trăești,
Măicuță, n'ai să me bocești,
Măicuță, nu me plânge!

Ori unde-o braxdă de pământ
Destul e să me 'ngroape;
Ori unde-o braxdă de pământ;
Din giulgiu curat un alb vestmânt
Să am peste pleoape!

IOSIF STANCA.

O TIROLEZĂ.

B r a đ i i.

*Din bradul 'nalt și 'mbetrânit
Doi brađi ca el au răsărit ;
Mai sus se 'naltă alți străbuni,
Mai jos de vale sânt și mire
Și dumberioare de alunii ;
Dar brađii-s domni din pădure*

*De sânt bătuti de vijelii,
Ei singuri doar și-ai lor copii
Cu fruntea sus pe loc remân,
Resboinică, plini de vitejie,
Sânt stăpăniți de-un dor păgân :
S'atunge ori-ce vijelie.*

*Ce-ar fi de codrii seculari,
De n'ar fi brađii legendari,
Să bată vânturi și furtuni?
Acel popor de negre mire,
Și dumberioarele de-alunii
S'ar perde toate din pădure.*

*Așă e neamul de brădri
Sublimul codrilor poet,
Viteaz, de neam apărător.
Eu când îi simt divina-i boare,
Parfumul lui îmbetător,
Că nasc întinerit îmi pare.*

*Oh, codrule, lipsit de brad,
Din ramuri frunzele-ți cum cad!
De bat-un criveli șoinmărit,
Urmul de-o neagră vijelie,
Tot neamul teu e pustiit,
N'ai brađi s'o ducă în pustie.*

*Mulțescă-și bradul neamul lui,
Întru mărira codrului,
Că 'n preajma lui e raia sfânt . . .
Colo, ce drag mi-ar fi și mie,
Să am o parte de mormânt . . .
Să dorm, ferit de vijelie!*

PETRU VULCAN.

— Mamă, îmi dai voie să-ți spun ceva?
— Știi bine că nu ți-e permis să vorbești la
measă.

— Nici măcar o vorbă?
— Nu, Gogule. Numai după ce tatăl teu își va
fi cetit diarul, poți vorbi.

Tata, după ce termină diarul:

— Ei, Gogule, ce ai vrut să spui?
— Am voit să spun că în camera de baie a ples-
nit țcava și că toată camera e plină de apă.

— Ce faci tată Ioane?
— De ce îmi ții: tată Ioane?
— Toată lumea-ți țice așa.
— Numai un măgar poate să-mi țică mie tată!

Fiica: Tăticule, ce-o să-mi mai dai când m'oi mărită?
Tata (foarte avar): Învoirea mea, dragă!

Henrik Ibsen.

— Studiu critic. —

(Urmare.)

Motivul dramei e simplu și fără multă intrigă. Gudmund crește dimpreună cu verișoarele sale Margit și Signe. Între el și Margit se naște acea iubire copilărească a copiilor convârșteni, care lasă urme adânci în viața omului. Gudmund pleacă, cu promisiunea de la Margit, că ea îl va aștepta și se întoarce după ani mulți, ca om făcut, ca renumitul scald (=cântăreț-poet) regesc. Pe Margit o află măritată, iar în Signe, pe care odinioară nu o băga în seamă, vede pe Margit din trecut, pe bobocul gafa de a înflori.

Persoana principală a piesei e Margit. Ea așteptase pe Gudmund, el nu mai venia și sedusă de bogățiile prietorului Beugt, se mărită cu el, fără ea să-l poată iubi. Acum când Gudmund se reîntoarce, dragostea ei veche se reînnoiește, ar vră să scape de nesuferitul Beugt și să fugă cu amantul.

Faima să spună de noi amândoi:

•Viteazul cavalier și Margit soția sa!•

Soția sa! — (împreunând mâinile.)

Îmi iartă, Isuse, păcatul!

În aste cuviute se concentrează întreg caracterul ei. Ambiția, care a mănădat-o în brațele de argint ale lui Beugt, visează de ceea-ce va spune lumea despre ea, soția lui Gudmund, dar astă ambiție e năbușită imediat de lașitatea ei în fața faptei, de cinstea și religiozitatea, care o stăpânește.

Dar nu Beugt e piedeca cea mai mare, care stă în calea unirei ei cu Gudmund. Signe e aceasta, ea care pentru prima oară iubește revădând pe vărul ei și e iubită de el. Minutul e descris conflictul dintre amândouă surorile la sfârșitul actului I, Gudmund cântă:

Iar vești cum iubirea în piept înflorește!

Ea crește 'ndelung, ca stejaru 'n cărări

Nutrită cu grigi, cu vis și cântări; —

Curând incolțește: o scurtă clipită

Și 'n inimi stă firmă și neîndoită!

Signe (repetă îngândurat, pentru sine:)

Curând incolțește: o scurtă clipită

Și 'n inimi stă firmă și neîndoită!

Margit (distrasă.)

Vorbit-ai cu mine? — Atentă n'am fost —

Signe Eu? — Aș, de unde? Voiam numai (cade din nou pe gânduri.)

Margit (încet, pentru sine.)

Ea crește 'ndelung, ca stejaru 'n cărări.

Nutrită cu grigi, cu vis și cântări!

Signe (venindu-și în ori.)

Ce țici?

Margit (duce mâna la frunte.)

— O, n'am spus nimica!

Hai la oaspeți, căci trebui primiți.

Și cât de ironic sună corul oaspeților :

Corul lucească
Ca ași de senin
Mereu peste Solhaug!

Sfârșitul piesei e împăcător. Din paharul cu vin, prin care Margit voia să-și otrăvească bărbatul, n'a bătut nimeni, Beugt cade ucis de inimici, iar Margit fericită că n'a murit nimeni din pricina ei, merge la o mănăstire. Gudmund și Signe primesc binecuvântarea ei.

Următoarea dramă a lui Ibsen: „Olaf Liljenkrantz“, a rămas manuscris și nu are nici o importanță literară.

La anul 1858, apare însemnata dramă „Expediția de nord“.¹

Motivul e împrumutat tradiției și are multă asemănare cu cel din „Ospetul de la Solhaug“. Și totuși, cât e de mare deosebirea dintre aceste două piese!

Nimic din lirismul, din atmosfera primăvăraticească de acolo nu mai aflăm aici. Ibsen devine iar eugetător rece, scrulătorul sufletelor omenești și tragicul ce îl află în ele, îl desfășură înaintea noastră fără nici o rezervă.

„Expediția de nord“ arată un progres colosal în activitatea lui Ibsen. Ceea-ce din prima sa dramă reiese întunecat: modul său original de concepție, îl întâlnim aici spus cu mult mai limpede. În astă piesă vedem pe Ibsen în lupta din urmă între autorul pieselor sale din tinerețe și între scriitorul dramelor sale mature. Originalitatea sa își face tot mai larg drum și numai pe alocurea îl mai vedem încetuiat de lanțurile tradiției dramatice.

„Expediția de nord“ are multă asemănare cu una din ultimele sale drame: „Hedda Gabler“, mai ales în ceea-ce privește eroinele pieselor. Între Hjoerdis și între Hedda e numai deosebirea, că una trăiește în veacul X și alta cu nouă sute de ani în urmă. H. Jaeger, în citatul studiu dăce foarte nimerit: „Hedda Gabler e o Hjoerdis în corset, nu numai în sens literar, ci și figurat“ și într'adevăr dacă luăm corsetul unei femei „fin de siècle“ de ași, cu toate căte se leagă de el direct și indirect, vom căpăla pe eroina astei piese.

Hjoerdis e adoptată de Oernulf, stăpânitorul Islandei, care omorise într'o luptă pe tatăl ei, pe vestitul scald Jockul. Toată împregiurimea e împotriva sirei ei. Sora ei mașteră Dagny e prea moale pentru ea, iar pe Oernulf îl ureșce, ca pe omoritorul neamului ei. Visurile ei de aur sboară departe, ea își doreșce un bărbat viteaz, pe care să îl poală urmă în lupte ca o „walküră“.

Într'o zi vin la curțile lui Oernulf doi tineri voieni: Sigurd și Gunar, cari își căutau soții în Islanda. Amândoi se îndrăgostiră în Hjoerdis, dar aceasta pusesse o grea condiție peșitorilor ei. Cel ce voia să o aibă de soție, trebuia să omoare înarmat numai cu o spadă pe teribilul urs de mare din odaia ei de durmit, imblândit de ea. Eră o încercare grea aceasta, dar Hjoerdis voia să aibă siguranță, că va urmă unui bărbat voinic. Numai Sigurd eră în stare să sevrășească astă faptă și el o și sevrășeșce — nu pentru sine.

Gunar îl rugase să omoare ursul în numele seu și Sigurd ascultă ruga prietenului. Travestit în hainele lui Gunar, intră în odaia cu ursul, îl ucide și o răpeșce pe Hjoerdis. Fericită se lasă aceasta în brațele croului, care o îmbrășișază, de li pirăie chivăra.

În aceeaș noapte, corabia prietenilor plecă, ducând fiecare cu sine cât o soție: Sigurd pe Dagny, iar Gunar pe Hjoerdis, care credea sigur că Gunar fusese eroicul făptuitor.

De atunci au trecut ani mulți. Prietenii s'au despărșit și Sigurd deveni cel mai temut „viking“¹ al ținutului acela, iar Gunar aședându-se în Helgeland, deveni cel mai bogat proprietar de moșii din țară.

Pentru Hjoerdis sosi un nou șir de decepțiuni. Bărbatul ei nu eră voinicul pe care îl visă ea, ci un papălapte, un bun și pacinic agronom. Singura ei mângăiere eră, că Gunar poate să sevrășească și șapte mari, dacă voieșce. Din rotul de „walküră“ pe care și-l visase, trebui să devină acuma o bună gospodăriță și mama copilului seu: Egil, iar în loc de iubirea pătimășe și îmbrășișările musculoaselor brațe ale lui Sigurd, întâlnești numai o iubire sinceră, dar fără izbucniri pasionate. Vénatul și luptele cu țeranii învecinați erau singura ei distracție.

A fură fete, eră obiceiul pe vremea aceea, ele trebuiau răscumpărate de la părinți. Și Oernulf nu primise nimic pentru Dagny și pentru Hjoerdis. Aceasta îi amăria țilele și îi făcea de rușinea poporenilor. De aceea, se decise la țile de bătărănețe, ca să plece cu oștire împotriva ginerilor sei și să le constrângă răscumpărarea. În fruntea oastei stetea el însuș cu cei 7 fii ai sei, dintre cari Thorolf, cel mai tiner, promitea să devină un erou fără seamăn și de aceea eră favoritul bătărănului seu părinte.

Cu această expediție se începe piesa.

Întelându-se cu Sigurd, încheie pace îndată, căci acesta își răscumpără în mod abundant soția. Gunar încă îi dă bucuros ori-ce preț va cere și astfel buna înțelegere pare a fi asigurată.

Atunci apare de-odată Hjoerdis pe scenă.

Decum o vedem pentru întâia oară, întorcându-se de la urmărirea țeranului Kaare², cu përul strins în coif și cu lancea în mână, șcim că avem de a face cu eroina piesii.

Pentru ea sosise timpul, când putea să resbune moartea tatălui seu și cu vorbele: „dacă ceri răscumpărare pentru răpirea mașterii tale fiice, trebuie mai întâi să răscumperi tu moartea tatălui meu!“ strică pacea încheiată între Oernulf și Gunar.

Cererea aceasta e nelegală, între Oernulf și Hjoerdis se iscă un schimb de cuvinte și Oernulf iritat esclamă: „Nici când nu sunt dator răscumpărarea unei țitoare, căci câtă vreme Gunar nu te va răscumpără, nu îți dă drept legea să te numești soția sa“.

Asta a fost declarația de rășboiu. Și totuș pe drum spre casă Hjoerdis făureșce un alt plan. Spre marea bucurie a pacinicului Gunar, îl trimite la Oernulf înapoi, ca să-l invite ea pe un prietin în casa sa.

Mișcat de fapta aceasta, Oernulf se decide în taină la un pas nobil. Aușind că resbunătorul Kaare, a plecat cu oaste după Egil, fiul lui Gunar, pe care acesta, temându-se de vre-o luptă cu Oernulf, l-a tri-

¹ Titlul original al piesii e: „Haermaendene paa Helgeland“ adică: „Ostași (vikings) în Helgeland“ (=țermurul Norvegicii de la Drontheim spre nord). În traducerea germană a lui I. și a Emci Klingensfeld, autorul a schimbat titlul în: „Nordische Heerfahrt“, pe care îl păștrăm și noi.

¹ „Viking“ eră numele cavalerilor de mare ai Nordului, de pe acel timp. Renumele lor străbătă lumea. Chiar cuvântul nostru „viteaz“ nu e alta decât o corupție a numelui „viking“.

² Citeșce „Core“.

mis sub paza câtorva servitori spre sud, — pleacă cu oștire ca să-l împiedice pe Kaare de la mișeleasca faptă. Numai pe Thorolf îl trimite la Gunar, cu șcirea că el încă va sosi în curând, dându-i totodată porunca, ca să tînuiască unde a plecat.

Actul II ne conduce la Gunar acasă, unde se dă un ospăț în onoarea oaspeților.

Nu cunoștea dramă istorică, în care timpul să fie mai bine oglindat într'o singură scenă, decum e aceasta. În toate vorbele, cari se schimbă aici, vedem veacul X, așa cum îl cunoaștem din istoria nordului. Acțiunea încă progresa cu pași uriași în acest act.

Când fuseseră invitați la Gunar, am văzut cum fruntea lui Sigurd se încrețește și — Sigurd o cunoștea pe Hjoerdis

În fața oaspeților începe Hjoerdis să își îndrepte înveninatele-i săgeți împotriva tuturilor, pe cari îi ură. Mai întîiu le fînteșee asupra lui Sigurd, apoi asupra lui Thorolf. Admirabil e dialogul care se naște între acești doi și din răspunsurile cele minunate ale lui Thorolf, începem să-i câștigăm tot mai mult simpatia, vedem că Oernulf are dreptate când ține atât de mult la el. Reproduc aici întreg acest dialog.

Hjoerdis: De locul după Gunar încă e bun¹ și -- (aruncând o privire spre Thorolf) dacă ar fi Oernulf aici, el ar ocupa locul al treilea.

Thorolf: Atunci Joekul, tatăl-teu ar fi trebuit să șadă cu mult mai îndărăt, căci față de Oernulf tot ar fi trebuit să se dea la o parte.

Hjoerdis: Cum vorbești și tu! Oernulf e doară scald; și se șoptește prin țară, că el preamărește fapte mai mari, decum le-a sevărșit.²

Thorolf: Vai de acela, care șoptește așa de tare, ca să ajungă până la urechile mele!

Hjoerdis: (cu un suris provocător): Ai fi tu în stare să îl pedepsești?

Thorolf: Da, și astfel ca să-i meargă vestea peste țări și mări.

Hjoerdis: Atunci voi goli mai întîiu cornul acesta cu vin, pentru aceea, ca mai nainte să-ți crească barba.

¹ Înainte de asta Hjoerdis a lădat fapta cea vitejească a lui Gunar, când omorise ursul de mare, batjocorindu-l pe Sigurd, care cu toată voinicia sa, nu comisese așa eroism.

² Scalzii preamăriau în cântece faptele regilor și a principilor. Adese ori se întîmplă că chiar un astfel de rege eră și scald și astfel el însuși cântă despre faptele sale.

Thorolf: Chiar un băiețandru fără barbă e mult prea bun pentru de a se certă cu femeii.

Hjoerdis: Dar prea slab, pentru ca să se poată luptă cu bărbații. De aceea te lăasă Oernulf acasă în Islanda lângă cuptor, când el plecă cu frații tei în vre-o luptă.

Thorolf: Păcat, că nu te-a păzit și pe tine așa de bine; atunci nu ai fi plecat din țară, ca o femeie furată.

Gunar } Thorolf!
Sigurd }

Hjoerdis (încet, tremurând de mânie): Na, stai — stai tu numai!

Thorolf (întinde mâna lui Gunar): Nu te mânia Gunar — vorbe urite s'au strecurat peste buzele mele; dar nevastă-ta m'a aștitat să le spun.

Dagny (încet și rugător): Iubită soră, dacă ți-am fost vre-odată dragă, nu începe cearta.

Hjoerdis (ridînd): La petreceri sînt necesare glumele, dacă vrem ca să fim veseli.

Gunar (care a vorbit încet cu Thorolf): Tu ești un slăcău voinic! (Îi dă o sabie.) Ține, Thorolf, un dar prețios. Folosește-l bine și să fim prietini.

Hjoerdis: Nu-i bine să-ți dăruiești armele, Gunar, căci s'ar pute crede, că te desparți de lucruri, pe cari tu nu le poți folosi.

Thorolf (care a examinat spada) Îți mulțumesc pentru acest dar, Gunar; nici când ea nu va fi mînuită în lupte nevrednice.

Hjoerdis: Dacă vrei să te ții de făgăduință, n'o imprimulă nici când fraților tei.

Gunar: Hjoerdis!

Hjoerdis (continuă): Și nici n'o atîrnă în odaia tatălui teu, căci ea va atîrnă alături cu armele unor oameni necinstiți.

Thorolf: Ai dreptate, Hjoerdis — scutul și toporul tatălui teu sînt atîrnate acolo deja de mulți ani.

Când în sfîrșit, Hjoerdis observă că batjocura nu mai folosește, întrebuițează ultima, periculoasa, dar sigura armă, spune că Oernulf umblase cu vrăjitorii, când l-a omorît pe Joekul. Atunci Thorolf își uită de sine și dînd sabia lui Gunar înapoi, se depărtează cu grozava amenințare: „... în astă oră este cel mai scump tezaur al vostru în puterea tatălui meu... Înainte ce va fi sară, Gunar și Hjoerdis nu se vor mai pute mândri cu odrasla lor!“

(Va urmă.)

SEXTIL PUȘCARIU.

N e r e i d a.

Corespondența cu mama

a doamnei Alma de Dunca Schiau măritată Merritt.

Introducere.

Publicațiunea corespondenței neuitatei mele Alma o fac, cedând indemnărilor multor amici și cunoșcuți. Ei dic: „Alma nu aparține numai cereului restrins al familiei sale. Ea a jucat un rol social, scurt, dar însemnat. Istoria femeii se va mândri cu aceasta aleasă între alese română, cum se mândrește Franția cu dna Recamier, ba mai mult încă. Pe când multe femei au devenit celebre și au ramas istorice sau prin frumusețea extraordinară sau prin genialitatea lor sau prin talente, spirit, cultură, virtuți și bunătate angerească, Alma — au recunoscut-o toți contemporanii — a posedat, întrunite, toate aceste rare însușiri, le-a posedat cu prisosință*.

Recunosc și eu, că Alma a fost o femeie excepțională, că a realizat idealul cel mai poetic al perfecțiunii femeiești. De viețuia îndestul de lung, toată lumea recunoșcea acest adevăr, ea și mine, ca și fara întreagă, ca și toți străinii cari au vădut-o și admirat-o. Și numărul acestora se urcă la mii și mii.

Tot ce se ține de Alma, fiind declarat acum de „bun obștesc“, dau deci publicității cele 49 epistole și 12 telegrame ce posed și care povestesc viața ei, și de și, de la măritiș, până la moarte.

Cuprinsul acestor scrisori — sunt toate câte am priimit în cele trei luni — va derută, sigur, pe iubitorii de fabule și povești. Oamenilor de inimă și cap, ele esplică inse lămurit că nenorocita ei moarte a putut fi numai o fatală întâmplare.

Pe lângă acest interes, ce oferă cetitorilor următoarea corespondență, se mai adaug impresiunile de călătorie și arte bine simțite și judecate, reflexiuni morale și sociale pline de justieță, apoi un stil epistolar familiar simpatic, pentru că este simplu, natural, concis; plin de vioiciune și viață. Se vede, se simte tot ce se cetește. Se vede și se simte și adânc mișcătoarea sa iubire pentru mamă, pentru noi părinții părăsiți.

De la viitor am întors fața. Pentru mine este deșert, întunecos, fără speranță. Numai cu trecutul pociu trăi, cu acel trecut în care privesc pe Alma strălucitoare de toate darurile cereșei, admirabilă și de toți admirată și dic: vedeți-i inima curată și-i acordați binevoitoare simpatia și eternă amintire.

CONSTANȚA DE DUNCA SCHIAU.

I

Ain les Bains 5 august 1896,
miercuri, 2 ore p. m.

Mamuși și papuși dragii mei.

Numai ieri ați plecat și-mi pare deja, nu un secol, ci o vecinicie. Am plâns cât am putut plânge, dar George atât m'a mângâiat și spus că el va fi și mama

și papa pentru mine, că în fine m'am calmat și, pe la 10 și 1/2, sara am putut merge la casino. Toți me întrebau de ce sunt așa tristă, și când a spus George cauza, care de care nu știea ce să mai facă, ca să me învelesească.

Pe mâne suntem invitați la un prânț dat în onoarea mea. Astăzi sunt indispusă; dacă voi fi destul de bine, spre sară ne vom duce. George insistă mult să me cruțez și odihnesc. Nu știea și el, ce să mai facă asară, să nu mai plâng. Mi-a promis că va face tot ce voi voi eu și-mi dice să-ți scriu, că cât va fi viața lui de lungă, tot astfel me va iubi. El e perfect. Și banii, toți câți are, mi i-a dat să-i string eu.

Astăzi am avut o scrisoare foarte entusiastă de la Miss W. din Folkstone. Bunul ei a murit. Bunica ei și ea însaș trimt complimente.

Punch a trebuit astăzi să luăm sus. E groază cum toarnă ploaia și cade piatra, ca nuca de mare. George dice ca să nu ies astăzi nici la measă, nici la casino; el va sta cu mine tot timpul.

Am căpătat scrisori de felicitare de la duca d'II; — carte cu doliu, săracul băiat! — de la dna de C. de la prințesa și Pui, de la C. F. și W. Batistele nu se au aflat la otel Richmond.

(Urmare.)

Joi, 3 ore.

Tot plouă reu de tot. Eu nu sunt tocmai bine. George nu m'a lăsat nici astăzi să ies. De sară mergem la prânț. E Mrs Kn: care ni-l dă. Au fost ieri mai multe dame să-mi facă vizită și lord D. Georges e bine. Am căpătat depeșă de la Munich. How Fumy! Kisses withoutcheese! (Ce has! sărutări fără orandă!)

G. imi dice să-ți scriu că nu mai poate de fericire. Numai dorește încă un mic pușor.

Gătesc scrisoarea, spuindu-ți complimente de la vărul, și generalul P. sărută mâna.

Un pictor, care m'a vădut, a cerut lui Georges permisiunea d'a-mi face portretul, spuind că voește a-l face numai pentru plăcerea d'a pictură o așa splendidă persoană. Auđi! . . . George se umflă în pene, ca un cocoș.

Tai, dragii, mult iubii mei părinți. Scrieți cum ați ajuns, ce ați vădut. Ve sărutăm de mii, milioane de ori.

Alma și George.

II

Ain les Bains 8 august 1896.

Mamușă dragă, dulce.

Mult ne-am mirat de a căpăta ieri telegrama lui papa din Peșta. Îndată am respuns și eu telegrafic că sunt bine și că am scris. Nu știu de v'a sosit la timp lunga epistolă înainte d'a plecă spre Transilvania.

Ieri sară, revenind de la operă (Carmen) am priimit epistola de la Müncheu și ađi dimineața carta poștală de la Salzburg. Imi pare reu că ați avut așa reu timp în călătorie. George dice că Salzburgul e încântător. El a petrecut acolo patru săptămâni, acum doi ani.

Șcii deja, cred, că am fost răcit doue zile, că nu m'a lăsat să ies și că tot timpul a stat băiețelul cu mine.

Punch luăm tot la noi, numai pentru diner ne coborim jos.

Prânțul dat în onoarea mea, a fost de tot fru-

mos; numai au fost cam prea amabili cu mine toți domnii, spre nu prea marea plăcere a damelor, care totuș au făcut bonne mine au mauvais jeu. Apoi a trebuit să le împac eu, îndoindu-mi amabiliitatea. Lord D. a dis — și știi ce pond se pune pe judecata lui — că „numai o Mrs Merritt este pe lume, și a spart Dume-neșu modelul, neputând creâ o a doua asemenea femeia“.

Toți fac complimente lui Georges asupra fetei tale; el, din ți în ți devine mai mândru de dânsa; dar țiece că plecăm curând d'aci: e pericol. Se vede că e gelos.

Astăzi sunt invitați la noi la measă câțiva amici ai lui Georges; prânzul la Villa des Fleurs.

Georges spune, că să știi, că de ne mai trimite Ddeu și un bebelăș, atunci toate dorințele îi sunt împlinite.

Facem lungi preumblări pe jos; imi fac mult bine. Au sosit felicitări de la contesa M. K., de la Nagy Károly, una de la C. de pe Neptun; pleacă în resboiu la Levant. Cap: H. a gratulat, amărit.

Poli imi scrie că multe neașteptate s'au întâmplat în Nizza. Princesa e bolnavă. Epistola dnei de C. e foarte frumoasă.

Serie mămușă mult și des. Te sărutăm de mii milioane de ori. Sunt tristă că nu este aci mămușă mea și tătuși meu, să vadă pe Alma deplin fericită.

Sunt așa de mulțumită cu George!

Puiul tatei și al mămușei.

III

Ain les Bains 10 august.

(Tradus din franțuzeșe.)

Scumpa mea mămușă,

N'am aflat încă de ț-au sosit ambele mele scrisori adresate la Peșta și Sibiu.

Astăzi dimineață am primit frumoasa cutie ce mi-a trimis din Munich. După pictură, se vede că vine din un centru artistic. Voi ține într'ênsa sculele ce n'au etui.

Timpul s'a îndreptat. Cam acoperit, dar cu atât mai bine că nu sunt călduri. Banii nu ne-au sosit încă și fiind că nu mai este așa cald, Ainel este suportabil. Mămuși, nu ride, dar fac și aci revoluțiune. În toate serile mi se presintă, la casino, opt, de ce persoane noue. Doi joacă pe nebunii înamorați. E greu d'a manevră așa de bine ca să nu vatem pe nimenea și să nu incuragiezi asemenea prostii.

Sunt unele persoane, aparținând supremei societăți din Milano și Roma, care ne invită să petrecem luna lui ianuarie la Roma cu ei.

D'acolo mi-a scris R., e ambasador definitiv.

Pe fiecare ți mi se aduc pachete de carte de v-site depuse de toți cei mai distinși străini. Un june conte S. F. e mult cu noi. G. din ce în ce ș-a pierdut mințile, astă sară il avem la prânz cu mai mulți alții.

Ieri am vădut opereta, foarte decollată, 28 de țile a Claretei; musica este nespus de viuă și gracioasă.

Vorbesc acum mult italieneșce și nu merge reu. Mi se spun, țiaua întreagă, atâtea vorbe dulci, încât mi-e frică, că una din țile me veți află de tot zaharisită. Ce bine că nu mai sunt naivă și lesne crede-toare!

Aș voi să me scald în lac, dar nu se poate: e plin de cocotte.

Vêrul este șarmanț cu mine; să fie oare sincer? Iată iar o grămadă de carte depuse la portar, ba și epistole. Nu voesc a ne lăsă să plecăm; avem masse de invitațiuni.

Vineri va fi „Manon Lescaut“ cu Muscaja; de vom fi încă aci, vom merge s'o vedem.

Georges are intențiunea d'a schimbă cabina și voeșce să plecăm înainte de octombre la America — poate că e gelos.

În piesa de teatru, ieri, eră pe scenă un marechal de Logis cu numele Gibert; cât am ris! Dar n'a fost Gibert al nostru; înse tot așa gros și tot așa înamorat.

Sărut pe papuși de un miliard de ori și pe mămușă atât, încât nu rămâne nimic lui papa. Dacă aș avé a me plânge de George, ar fi nutnai că me iubeșce prea mult. Dar aceasta nu e un reu, nu-i așa?

Alma mămușii.

Ilustrațiunile noastre.

Vilhelmina regina Holandiei. Una din reginele cele mai interesante ale Europei este regina Vilhelmina a Holandiei. Propriamente ea nu este încă regină, căci fiind minoră, mamă sa domneșce ca regentă. Acuma amêndoue fac călătorii prin orașele mai mari ale Europei.

O tiroleză. Tirolezii sunt un popor foarte evlavios. Ilustrația noastră represintă o tiroleză, care leagă eunună pentru icoana Maicei Prea Curate.

Nereida. Când viforul urlă pe mare și valurile izbesc cerul, apar ținele rele ale mării, Nereidele și prepădesc pe bieții muritori. Vai de corabia, care a-junge aproape de ele, căci de sigur se izbeșce de stânci. Dar când vânturile încetează și cerul se însenină, ele încă se cufundă în adâncul mării.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șcrii literare. Colaboratorul nostru dl Haralamb G. Lecca a început publicarea unui al doilea volum de versuri, intitulat „Secunda“, volum pe care-l va prezentă la premiul Năsturel-Herescu, din anul 1898. — Dl Al. Macedonschi lucrează la o tragedie în versuri intitulată „Regele de Arungabad“. — Dl C. Dobrogeanu-Gherea a scos la lumină 'n București, editura librăriei Socec, volumul III din publicațiunea sa intitulată „Studii Critice“. — Dl D. Teleor, colaboratorul nostru, a dat sub presă un volum de poezii realiste, intitulat „Mahalaua“. — Dl Dumitru Alexandrescu, profesor universitar la Iași, a publicat în Belgia o carte intitulată: „Droit ancien et moderne de la Roumanie“. — Dl Al. Manolescu, medic de plasă din Burdujeni, a publicat o broșură intitulată: „Primejdiile beției“. — Dl dr. I. Petru Lavaroneanu din Brăila a scos țilele acestea de sub ttpar un elegant volum de nuvele intitulat: „Din fugă“.

Cercul Amicilor Literaturii și artei române din București a ținut luni sara, 26 maiu (7 iunie) ultima lui întrunire de anul acesta la D. Harel, ministrul instrucțiunii publice și al cultelor. Lume, ca totdeauna, la seratele acestea, foarte multă și aleasă. S'a cetit de N. Petrașcu un studiu asupra lui Ion Ghica; de Dimitrie Ollănescu poezii: de el, de Naum și de Coșbuc; de Ionescu-Gion o pagină din Istoria Bucureștilor. S'a

făcut musică: de domnișoara Cionca, o copilă minunată, de 8 ani, cântând pe dinafară bucați din autorii clasici și interpretându-i în chip admirabil; de domnișoara Assan, profesoară la Conservator; de D. Calotescu și de quartetul dlui D. Dinicu. Impresia seratei a fost foarte plăcută. Dna Haret și dl ministru al instrucției de o amabilitate extremă cu toată lumea. Printre persoanele prezente: dna Sturdza, dna Stolojan, dna Ollănescu, dl și dna General Bengescu, dl și dna Colonel Istrati, dl și dna Sibleanu, dl și dna Mandrea, dl și dna Bilcescu, dl și dna Cuțarida-Crătunescu, dl și dna Mincu, dl și dna Georgescu, dl și dna Hernessu, etc. Din cauza boalei A. S. R. prințului moștenitor, festivalul, dat de regulă în luna lui maiu, n'a putut să aibă loc anul acesta. Cercul își propune să-l deie în luna lui novembre, când va încoronă bustul istoricului N. Bălcescu.

Conferințe literare în Franța despre România.

Dl Jules Brun, corespondentul din București al ziarelor „Debats” și „Figaro”, a ținut de curând în Franța o serie de conferințe asupra României. Prima sa conferință a ținut-o la Tuluza sub auspiciile societății de geografie, în amfiteatrul facultății de litere. Subiectul a fost: „România istorică, legendară și pitorească”. Dl Brun a făcut mai multe proiecțiuni și a arătat astfel catedrala de la Argeș, serbările de când cu nunta principelui Ferdinand etc. A doua conferință a fost la Lyon sub auspiciile facultății de litere, asupra limbii și literaturii României. Vor urmă alte două conferințe, una asupra Epopeii române și asupra României economice.

Ediția nouă a cărților bisericești. Într-una din ședințele din urmă ale Sf. Sinod al României, episcopul de Râmnic a făcut propunerea, că de oară-ce urmează a se tipări în a doua edițiune cărțile de ritual bisericesc, ar fi bine ca cu aceasta ocaziune să se aleagă o comisiune din sftul sinod, care împreună cu o delegațiune din partea mitropoliilor ortodoxe române din Transilvania și Bucovina să revață din nou aceste cărți, ca astfel ele să poată și mai bine fi întrebuintate în toate bisericile ortodoxe române ori unde ar fi ele. Dl ministru al cultelor, în vederea, că alegerea unei astfel de comisiuni și însărcinarea dată ei, pe de o parte necesitează plata unei sume băneșci, pe care dsa nu o are prevădută în budget; iar de alta, este greu a se face o intervenție afară din România: de aceea crede de bine ca țara să se mărginească în a rezolvi singură afacerile interne ale bisericii române.

Concerte la Sibiu. În numerele trecute ocupându-ni-se tot spațiul cu informațiunile relative la adunarea generală din Orăștie a Societății pentru fond de teatru român, numai acuma putem lua notiță că la 11 iunie n. dl bariton D. Popovici a dat la Sibiu un concert mult aplaudat și că la 4/16 iunie tot acolo Reuniunea română de musică a dat un mare concert, sub conducerea dlui George Dima și cu concursul dlui Dim. Popovici. Între altele, s'a cântat: „Mama lui Stefan cel mare” baladă pentru soli, cor micșt și orchestră, de J. Dima, apoi „Ilie” oratoriu, partea întâie, de F. Mendelssohn-Bartoldy.

Despre Ion Ghica. A apărut la București, în editura librăriei Carol Müller, o broșură intitulată: „Notiță despre viața și activitatea politică și literară a lui Ion Ghică” de George Adamescu, profesor la gimnasiul Șincai. Prețul 50 bani.

Memorial despre autonomie. A apărut la Brașov, în tipografia A. Mureșianu: „Autonomia catolică din

Ungaria și pericolul ce amenință printr'ênsa Independința mitropoliei greco-unite de Alba-Iulia și existența bisericii greco-unite române. Memorial scris de Un fiu credincios al bisericii sale. Luna lui maiu 1897.

Un nou vals de C. Porumbescu. Dna Mărioara I. Rațiu n. Porumbescu, sora regretatului nostru compozist Ciprian G. Porumbescu, din Buzău, scrie că prin moștenire fiind în posesiunea compozițiunilor repositului ei frate, a decis să le publice. Prima broșură a și apărut, ea conține piesa „Basmă leșiană” vals pentru pian, dedicat dlor dr. Alexandru și Zeno Mocioni. Câteva exemplare sânt depuse și la redacția noastră. Prețul trimis francoat 85 cr.

Max Nordau românește. A eșit de sub tipar la Sibiu o broșură intitulată „Reprivire”, un capitol din „Paradoxele sociologice” de Max Nordau, traducere de Rosmarin. Retipărire din „Tribuna”. Prețul 20 cr.

Diare noue. *Repaosul*, organ al Societății generale a funcționarilor comerciali din România, a apărut la București și va eși odată pe săptămână. — *Dorința* a apărut la București, cu dorința de a face să dispară antisemitismul, deci să susție cauza israelită. Va eși în fiecare sâmbătă. — *Glasul Țeranului* se va numi o revistă politică și economică, ce se va publica în Bucovina odată pe lună.

GE NOU?

Hymen. Dl Ioan Maior jr. și dșoara Cornelia Pop, fiica preotului gr. c. din Balinț, lângă Lugos, s'au cununat la 2/14 iunie. Actul cununiei a fost celebrat de episcopul dr. Dimitrie Radu, care a ținut cu asta ocaziune și o cuvântare ocazională, iar după cununie a eșit în curtea parohiei și a vorbit poporului. — Dl D. N. Căpățină și dșoara Elena G. Puiu s'au cununat duminica trecută în Brașovul-vechiu. — Dl Dimitrie Banciu, farmacist în Seliște, la 20 iunie n. s'a cununat tot acolo cu dșoara Paraschiva Steflca. — Dl Șerban Cioran, învățător în Reșinari, s'a cununat acolo cu dșoara Paraschiva Bratu. — Dl Trăian Florea și dșoara Reveica Somlia, s'au cununat a doua zi de Rusalii în Frata-de-Câmpie. — Dl Benjamin I. Pop și dșoara Valeria Cutean s'au cununat în Deva.

Șoiri personale. *Regele Carol* a adevsat președintelui consiliului de ministri o scrisoare, prin care dărușce din lista sa civilă 200.000 lei în folosul incendiaților și inundațiilor din România. — *Principele Ferdinand al României* merge din ce în ce mai bine, puterile-i cresc progresiv și se hrăneșce în mod regulat. — *Drul Leyden*, celebrul medic din Berlin, chemat la patul de boală al principelui Ferdinand, s'a rentors acasă marți, oprindu-se întâiu la Sinaia, unde a vizitat castelul Peleș. — *Dl Nicolae Ivan*, fost protopresbiter de Alba-Iulia, iar acuma asesor epitropesc în Sibiu, depărtându-se din Alba-Iulia, a dăruit 100 fl. spre a pune temelii de înființarea unui convict pentru școlarii din numitul protopresbiterat. — *Dl Iosif Siegescu* din diecesa Lușoșului, doctor în teologie, după ce a făcut examenul de profesor, zilele trecute a fost promovat la universitatea din Budapeșta la gradul de doctor și în filosofie. — *Dl A. David* a intrunit la alegerea de protopresbiter în Orăștie cele mai multe voturi. — *Dl George Vătășan*, absolvent al facultății filosofice din Cluș, a făcut acolo zilele trecute censură de profesor. — *Dl dr. George Mathé*, avocat, a fost numit notar la tribunalul reg. din Oradea-mare.

Românii greco-catolici și autonomia catolică. Incepându-se pregătirile pentru congresul catolic din Budapesta, unde sunt chemate și diecezele greco-catolice române, mai mulți credincioși ai acestei biserici au convocat pe toți credincioșii (preoți și mireni) provinciei mitropolitane gr. c. de Blaș la o conferință generală la Cluș pe 29 iunie n., spre a-și marca atitudinea față de congresul autonom catolic din Budapesta. Convocarea e semnată de: Alesandru Bohățel (care de atunci a murit,) Andrei Cosma, dr. Amos Frâncu, Fr. Hossu-Longin, dr. George Ilea, dr. Aurel Isac, dr. Ioan Mihályi, dr. Aurel Mureșan, Basiliu Podoabă, Emeric Pop, George Pop de Băsești, Iosif Roman, Dionisiu Vaida, Iosif Vulcan. — Afiam, că mitropolitul dr. Victor Mihályi și episcopii Pavel, dr. Szabo și dr. Radu au ținut la 23 l. c. o conferință în Blaș și au decis în unanimitate să nu facă alegeri în diecezele lor pentru congresul catolic din Budapesta. Despre aceasta hotărâre vor înștiința prin o adresă pe Maj. Sa și pe Papa.

Banchetul dlui G. Coșbuc, pe care l-am semnalat de mult, s'a ținut la București în 31 maiu (12 iunie) sub presiul dlui V. A. Urechia. Cu asta ocaziune, dl Al. Vlahuță a adresat serbătoritului următoarea scrisoare: Iubite poete! Îmi pare reu că nu pot veni și eu la banchetul pe care ți-l dau o mică parte din mulții admiratori ai frumosului teu talent. Dar tu consideră-me că sunt acolo și că beau un pahar în sănătatea sfintei și fericitei tale mame, la care tocmăi această serbătoare me face să me gândesc cu un sentiment de evlavie și de recunoștință și cu acea dulce melancolie a minunatelor versuri pe care dorul ei ți le-a inspirat. Să-i deo Dumnezeu putere și viață lungă, ca să-și vadă băiatul. — pe George al ei, — așa de norocit cum numai inima unei mame știe să dorească copilului ei, — să-l vadă și mai slăvit, și mai sus, acolo unde e chemat și trebuie să ajungă cel mai ales și mai bine înzestrat fiu al poporului nostru, cel mai sănătos poet al Românilor. Sâmbătă, 31 maiu 1897. O frățescă stringere de mână A. Vlahuță.

Asociațiunea națională aradană, care prin anii șese-deci s'a înființat cu atâta însuflețire, dar apoi a decăzut, de vr'o doi ani a început să-și ia puteri noi. În adunarea sa generală, ținută la 315 iunie, sub presiul părintelui protosinecel A. Hamsea, s'a constatat, că în timpul din urmă s'au înscris mai mulți membri noi și că și fondul a început să crească. Dl R. Ciorogariu a făcut propunerea, ca la adunarea generală viitoare comitetul să prezinte un proiect în privința împărțirii de ajutoare pe seama meseriașilor și industriașilor.

Petrecere de vară în Sâmbou. Junimea academică din giurul Sâmboului va aranja petrecere de vară duminică la 11 iulie st. n. în Sâmbou — Erdő Szombattelke — sub scut sigur. Venitul curat este destinat în favorul bisericii gr. cat. din loc. Comitetul aranjator: Andrei Oltean preot, președinte, Pavel Salvan preot, v.-președinte, Demetriu Todoran preot, secretar, Ioan Rusu preot, cassar, Teodor Morariu controlor; Maximilian Dinu, Vasiliu Suciu, Vasiliu Mureșan, Ioan Popenciu, Alesandru Ciaco, Demetriu Rusu, Emiliu Andreșian, Ioan Chrișan, Panteleimon Zagrai, Ioan Pop, Emiliu Căpitan.

Bănci noue românești. Nădlăcana se înființează un nou institut de credit și economii, care s'a înființat în comuna Nădlac, comitatul Cenad; adunarea constituantă s'a ținut la 315 l. c. — Nera, un alt institut românesc de bani, se înființează la Bozovici, cu un capital de 70.000 coroane.

Petrecere de vară în Șintereag. Inteligența română din Șintereag, dimpreună cu Junimea academică din împrejurime, vor aranja la 11 iulie n. o petrecere de vară în Șintereag, în folosul bisericii noue. Pentru comitet au semnat: dr. Pompeiu Făgărășan, Bartolomeu Sigarteu (cassar,) Ioan Belciug, Nicolae Pop, Vasile Borgovan, Ioan Mărica, Iuliu Belciug.

Advocați noi. Dl dr. George Miclea din Maidan și dl dr. Iuliu Tămășel din Vrani au făcut în Budapesta censură de avocat.

Din lumea mare. Regina Victoria a Angliei în zilele prime ale săptămânei trecute ș-a serbat jubileul de 60 de ani al domniei sale. — *Pater Kneip*, renumitul apostol al curii de apă rece, a încetat din viață la Wörishofen în Bavaria. — *Intre Greci și Turci* tratările de pace încă nu s'au încheiat; dar se speră, că în curând se vor înțelege, cedându-se Turciei un mic teritoriu în Thesalia, foarte potrivit pentru scopuri militare, aflându-se pe el o singură comună și aceea românească.

A murit: Dionisiu St. Șuluțiu de Carpeniș, jude reg. în pensiu, cavalier al ordinului Francisc Iosif, președinte al institutului „Arieșana“ din Turda, la 17 iunie, în etate de 72 ani. Adormitul ș-a lăsat toată averea, 20.000 fl., ca fundațiune, pentru școala română din Turda.

Călin্দarul săptămânei.

Duminea a 3-după Rosalii. Ev. dela Mateiu, c. 4. gl. 1. a iev. 2.			
Ziua sept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sorele.
Duminea	15 Prof. Amos	27 Ladistau	3 20 8 7
Luni	16 Sânt Tihon	28 Iosua	3 21 8 7
Marti	17 Mart. Emanuil	29 (+) Pent și P.	3 22 8 6
Mercuri	18 Mart. Leontin	30 Teodosiu	3 23 8 6
Joi	19 Ap. Iuda frat. Dlui	1 Iulie Teoaald	3 24 8 5
Vineri	20 Prof. Metodiu	2 Cerc. Mariei	3 25 8 4
Sâmbătă	21 Mart. Iulian	3 Cernetiu	3 26 8 4

Proprietar, redactor responsabil și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)

"VICTORIA"

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interes încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

5-12 **Diracțiunea institutului.**